

Lieta C-901/19

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu

Iesniegšanas datums:

2019. gada 10. decembris

Iesniedzējtiesa:

Verwaltungsgerichtshof Baden-Württemberg (Vācija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2019. gada 29. novembris

Prasītāji un apelācijas sūdzības iesniedzēji:

CF

DN

Atbildētāja un atbildētāja apelācijas tiesvedībā:

Bundesrepublik Deutschland

VERWALTUNGSGERICHTSHOF BADEN-WÜRTTEMBERG
[Bādenes-Virtembergas federālās zemes Augstākās administratīvās tiesas]

I ē m u m s

administratīvajās lietās

CF

- prasītājs –
- apelācijas sūdzības iesniedzējs –

[..]

pret

Bundesrepublik Deutschland [Vācijas Federatīvo Republiku],
ko pārstāv *Bundesminister des Innern, für Bau und Heimat* [Federālais iekšlietu,
būvniecības un mītnes zemes lietu ministrs],
kuru pārstāv *Bundesamt für Migration und Flüchtlinge* [Federālās migrācijas un

bēgļu pārvaldes] vadītājs,
[..]

- atbildētāja –
- atbildētāja apelācijas tiesvedībā –

par alternatīvā statusa piešķiršanu un izraidīšanas aizlieguma noteikšanu

[..]

un

DN

- prasītājs –
- apelācijas sūdzības iesniedzējs –

[..] [oriģ. 2. lpp.]

pret

Bundesrepublik Deutschland,
ko pārstāv Federālais iekšlietu, būvniecības un dzimtenes lietu ministrs,
kuru pārstāv Federālās migrācijas un bēgļu pārvaldes vadītājs,
[..]

- atbildētāja –
- atbildētāja apelācijas tiesvedībā –

[..]

par alternatīvā statusa piešķiršanu un izraidīšanas aizlieguma noteikšanu

11. Senat des *Verwaltungsgerichtshofs* *Baden-Württemberg*
[Bādenes-Virtembergas federālās zemes Augstākās administratīvās tiesas
11. senāts] [..]

2019. gada 29. novembrī

nolēma:

Apturēt tiesvedību.

Uzdot Eiropas Savienības Tiesai atbilstoši LESD 267. pantam šādus jautājumus:

1. Vai Direktīvas 2011/95/ES 15. panta c) punkts un 2. panta f) punkts nepieļauj tādu valsts tiesību normas interpretāciju un piemērošanu, kas paredz, ka smagi un individuāli draudi civiliedzīvotāja dzīvībai vai veselībai plaši izplatītas vardarbības dēļ starptautisku vai iekšēju

bruņotu konfliktu gadījumā (tādā izpratnē, ka civiliedzīvotājs būtu pakļauts reālam minēto draudu riskam tikai tāpēc vien, ka viņš atrodas šajā teritorijā) situācijās, kad šie draudi nav vērsti konkrēti pret šo civiliedzīvotāju sakarā ar apstākļiem, kuri raksturo viņa individuālo stāvokli, var pastāvēt tikai tad, ja jau ir konstatēts minimālais upuru (bojāgājušo un ievainoto) skaits civiliedzīvotāju vidū?

2. Ja atbilde uz pirmo jautājumu ir apstiprinoša, vai vērtējums par to, vai radīsies draudi šādā izpratnē, ir jāveic, pilnībā ņemot vērā visus konkrētās lietas apstākļus? Ja tas tā nav, kādas citas Savienības tiesībās noteiktas prasības ir izvirzītas šādam vērtējumam? **[oriģ. 3.lpp.]**

Pamatojums

I.

1. Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pamatā ir divas tiesvedības, kurās prasītāji turpina uzturēt savus prasījumus, lai viņiem tiktu piešķirta alternatīvā aizsardzība. Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2011/95/ES (2011. gada 13. decembris) par standartiem, lai trešo valstu valstspiederīgos vai bezvalstniekus kvalificētu kā starptautiskās aizsardzības saņēmējus, par bēgļu vai personu, kas tiesīgas saņemt alternatīvo aizsardzību, vienotu statusu, un par piešķirtās aizsardzības saturu (OV 2011, L 337, 9. lpp.) (turpmāk tekstā – “Direktīva 2011/95/ES”) 15. panta c) punktu, to skatot kopā ar 2. panta f) punktu, ievērojot Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – “Harta”) 4. pantu un Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas (turpmāk tekstā – “ECPAK”) 3. pantu.
2. Šajā lietā atbilstošās valsts tiesību normas izriet no *Asylgesetz* [Patvēruma likuma] redakcijā, kas publicēta 2008. gada 2. septembrī (*BGBI. I*, 1798. lpp.), kurā jaunākie grozījumi izdarīti ar 2019. gada 15. augusta likuma 45. pantu (*BGBI. I*, 1307. lpp.) (turpmāk tekstā – “*AsylG*”). *AsylG* 4. panta 1. un 3. punktā (“Alternatīvā aizsardzība”), ar kuru [valsts tiesībās] ir transponēts Direktīvas 2011/95/ES 2. panta f) punkts un 15. pants, ir noteikts:

(1) Ārvalstniekam piešķir alternatīvo aizsardzību, ja viņš ir sniedzis pietiekamu pamatojumu, lai uzskatītu, ka izcelsmes valstī viņam draud būtisks kaitējums. Būtisku kaitējumu veido:

1. nāves sods vai tā izpilde;
2. spīdzināšana vai necilvēcīga pazemojoša izturēšanās, vai necilvēcīga vai pazemojoša sodīšana; vai
3. smagi un individuāli draudi civiliedzīvotāja dzīvībai vai veselībai plaši izplatītas vardarbības dēļ starptautisku vai iekšēju bruņotu konfliktu gadījumā.

(2) [..]

(3) 3.c, 3.d un 3.e pantu piemēro *mutatis mutandis*. Vajāšanu, aizsardzību pret vajāšanu vai attiecīgi pamatotas bailes no vajāšanas aizstāj būtiska kaitējuma draudi, aizsardzība pret būtisku kaitējumu vai attiecīgi reāls būtiska kaitējuma risks; bēgļa statusu aizstāj alternatīvā aizsardzība. **[oriģ. 4. lpp.]**

3. *AsylG* 3.e pantā (“Iekšējā aizsardzība”), ar kuru [valsts tiesībās] ir transponēts Direktīvas 2011/95/ES 8. pants, ir paredzēts:

(1) Ārvalstniekam nepiešķir bēgļa statusu, ja:

1. viņam daļā no izcelsmes valsts teritorijas nav pamatoti jābaidās no vajāšanas vai ir pieejama 3.d pantā noteiktā aizsardzība pret vajāšanu un
2. viņš var droši un likumīgi ceļot uz šo valsts daļu un tikt tajā uzņemts, un, kā var pamatoti pieņemt, tajā apmetīsies.

(2) Izvērtējot, vai daļa no izcelsmes valsts teritorijas atbilst 1. punktā paredzētajiem nosacījumiem, brīdī, kad tiek pieņemts lēmums par pieteikumu, ņem vērā vispārējos apstākļus, kādi dominē minētajā valsts daļā, un ārvalstnieka personīgos apstākļus, ievērojot Direktīvas 2011/95/ES 4. pantu. Šajā nolūkā tiek iegūta precīza un aktuāla informācija no atbilstīgiem avotiem, piemēram, no Apvienoto Nāciju Organizācijas Augstā komisāra bēgļu jautājumos un Eiropas Patvēruma atbalsta biroja.

II.

4. Prasītāji ir Afganistānas valstspiederīgie un ir cēlušies no Nangarhāras provinces. Vācijas Federatīvajā Republikā iesniegtos patvēruma pieteikumus Federālā migrācijas un bēgļu pārvalde noraidīja. Prasības, kas tika celtas attiecīgi *Verwaltungsgericht Karlsruhe* [Karlsrūes administratīvajā tiesā] un *Verwaltungsgericht Freiburg* [Freiburgas administratīvajā tiesā], tika noraidītas. Iesniedzējtiesas senāts daļēji ir apmierinājis prasītāju iesniegtās apelācijas sūdzības. Apelācijas instancē prasītāji vēl lūdz piešķirt alternatīvo aizsardzību saskaņā ar *AsylG* 4. pantu. Pakārtoti, viņi izvirza prasību noteikt izraidīšanas aizliegumu, kas tiek vērtēta saskaņā ar valsts tiesību aktiem un ir pakārtota starptautiskās aizsardzības izvērtējumam [..] [Par apelācijas tiesvedību pieņemamību]

III.

5. Tiesvedības tiek apturētas, lai saskaņā ar LESD 267. pantu saņemtu Eiropas Savienības Tiesas **[oriģ. 5. lpp.]** prejudiciālu nolēmumu. Iesniedzējtiesas senāts vēlas sīkāk precizēt Savienības tiesībās noteiktos kritērijus alternatīvās aizsardzības piešķiršanai gadījumos, kad konfliktu izraisītas plaši izplatītas

vardarbības dēļ cieš civiliedzīvotāji. Pastāv šaubas par to, kā ir jāinterpretē Direktīvas 2011/95/ES 15. panta c) punkts, to skatot kopā ar 2. panta f) punktu, kuros ir paredzēti nosacījumi attiecībā uz smagu un individuālu draudu esamību šo noteikumu izpratnē. Līdz šim Tiesa vēl nav lēmusi par šo jautājumu (1.). Līdzšinējā citu tiesu judikatūra nav vienveidīga. Vienas veic visaptverošu vērtējumu, pamatojoties uz visiem konkrētās lietas apstākļiem, bet citas par primāro atsaucē faktoru izmanto upuru skaitu civiliedzīvotāju vidū (2.). Tiesas atbildēm ir izšķiroša nozīme attiecīgo lietu izlemšanā. No tām ir atkarīgs, vai prasības tiks apmierinātas. Ja izrādītos, ka smagi un individuāli draudi lielā mērā ir pakārtoti upuru skaitam civiliedzīvotāju vidū, pamata prasības, kas skar alternatīvo aizsardzību, šādu draudu esamība būtu jānoraida. Turpretim, pamatojoties uz citu apdraudējumu izraisīto apstākļu visaptverošu vērtējumu, Nangarhāras provincē šobrīd esošo vardarbības līmeni var uzskatīt par tik augstu, ka prasītāji, kuriem nav pieejama iekšējā aizsardzība, būtu pakļauti smagu draudu riskam tāpēc vien, ka atrodas attiecīgajā teritorijā (3.).

1.

6. Tiesai uzdotie jautājumi ir par Savienības tiesībās noteiktajiem kritērijiem, uz kuriem balstoties ir jāvērtē smagu un individuālu draudu esamība Direktīvas 2011/95/ES 15. panta c) punkta, to skatot kopā ar 2. panta f) punktu, izpratnē. No Tiesas līdzšinējās judikatūras neizriet skaidra atbilde uz šiem jautājumiem. Tiesa gan jau ir lēmusi, ka situācijā, kad draudi nav vērsti konkrēti pret tiesību subjektu sakarā ar apstākļiem, kas raksturo viņa individuālo stāvokli, izņēmuma kārtā smagu un individuālu draudu esamība plaši izplatītas vardarbības dēļ bruņota konflikta gadījumā Direktīvas 2011/95/ES 15. panta c) punkta izpratnē var tikt uzskatīta par pierādītu, ja plaši izplatītās vardarbības, kas raksturo notiekošo konfliktu, pakāpe sasniedz tādu līmeni, ka pastāv nopietni un pamatoti iemesli uzskatīt, ka attiecīgā persona būtu pakļauta reālam minēto draudu riskam tāpēc vien, ka viņa atrodas šajā teritorijā (Tiesa, spriedums, 2009. gada 17. februāris, *Elgafaji*, C-465/07 [ECLI:EU:C:2009:94]). Tomēr Tiesa nav lēmusi par to, balstoties uz kādiem kritērijiem ir jānosaka šādu draudu esamība. Faktu konstatēšana un vērtēšana **[oriģ. 6. lpp.]** gan ietilpst valstu tiesu kompetencē. Tomēr Savienības tiesību aktu uzdevums ir, nosakot kritērijus, konkretizēt tiesību normas sastāva pazīmes, kura ir piepildāma ar saturu un novērtējama, nozīmi. Tas pats attiecas uz šajā sakarā nepieciešamo faktu konstatējumu intensitāti un apjomu (attiecībā uz Hartas 4. pantu skat. Tiesas 2019. gada 15. oktobra spriedumu *Dorobantu*, C-128/18 [ECLI:EU:C:2019:857], 50. un nākamie punkti, īpaši 55. punkts, kā arī 58. un nākamie punkti, īpaši 61. un 63. punkts).
7. No Direktīvas 2011/95/ES 15. panta c) punkta, to skatot kopā ar 2. panta f) punktu, skaidri neizriet, kādu apstākļu gadījumā civiliedzīvotājs, kurš bruņota konflikta rezultātā nav tieši apdraudēts, ir pakļauts reālam smagu un individuālu draudu riskam tāpēc vien, ka viņš atrodas konflikta teritorijā. No vienas puses, Tiesas judikatūrā paredzētais nepieciešamais vardarbības līmeņa apmērs liecina, ka būtu jāsapņā, ka jau iepriekš būtu ticis konstatēts ievērojams upuru skaits iedzīvotāju vidū; tas atbilstu tam, ka šādi apstākļi tiek raksturoti kā “izņēmuma

situācija” vai attiecīgi kā situācija ar “izņēmuma raksturu” (skat. Tiesa, spriedums, 2009. gada 17. februāris, *Elgafaji*, C-465/07 [ECLI:EU:C:2009:94], 37. un 38. punkts). No otras puses, noteikuma formulējums un mērķis liecina, ka tas upuru skaitam nepiešķir izslēdzošu funkciju, bet gan to līdztekus citiem kumulatīvi izmanto kā faktoru situācijas visaptverošam vērtējumam. Jau esošo upuru skaits jēdzieniski vien nav uzskatāms par obligātu nosacījumu, lai konstatētu draudu esamību, bet gan tas ir tikai netiešs pierādījums attiecīgo faktoru konstatēšanai. Turklāt alternatīvās aizsardzības preventīvajai būtībai neatbilstu situācija, ja vispirms būtu jānogaida vissmagāko ciešanu faktiska iestāšanās, pirms piešķirt aizsardzību pārejiem civiliedzīvotājiem, it īpaši tiem, kuri savu dzīvību varējuši glābt, vien dodoties bēgļu gaitās un piespiedu pārvietošanas rezultātā. Tas turpretim liecina par labu tam, lai konflikta ārkārtējā bīstamība civiliedzīvotājiem, tiktu novērtēta pilnā apjomā, izmantojot visus atbilstīgos kritērijus.

8. Šajā ziņā ir jāņem vērā arī sistēmiskie aspekti. Direktīvas 2011/95/ES 15. panta c) punkts kā Savienības tiesību norma ir jāinterpretē autonomi. Tomēr Eiropas Savienības Tiesa pārliecinās, vai tās sniegtā attiecīgā noteikuma interpretācija ir saderīga ar ECPAK 3. pantu un attiecībā uz to pieņemto Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūru (Tiesa, spriedums, 2009. gada 17. februāris, *Elgafaji*, C-465/07 [ECLI:EU:C:2009:94], 28. un 44. punkts, atsaucoties uz ECT, [oriģ. 7. lpp.] spriedums, 2008. gada 17. jūlijs, *NA pret Apvienoto Karalisti*, 25904/07, 115.–117. punkts; attiecībā uz Hartas 4. pantu skat. arī Tiesas 2019. gada 15. oktobra spriedumu *Dorobantu*, C-128/18 [ECLI:EU:C:2019:857], 56. un 57. punkts). Savukārt Eiropas Cilvēktiesību tiesa uzskata, ka ECPAK 3. pants un Direktīvas 2011/95/ES 15. panta c) punkts paredz līdzvērtīgu aizsardzību. Abos noteikumos paredzētās prasības it īpaši varētu būt izpildītas ārkārtas apstākļos situācijā, kurā civiliedzīvotājs ir pakļauts draudiem tikai tāpēc vien, ka viņš atrodas attiecīgajā teritorijā (ECT, spriedums, 2011. gada 28. jūnijs, *Sufi un Elmi pret Apvienoto Karalisti*, 8319/07 un 11449/07, 226. punkts). Ja Direktīvas 2011/95/ES 15. panta c) punkta autonomas interpretācijas kontekstā tomēr ir jāņem vērā, ka šai interpretācijai jābūt saderīgai ar Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūru, tas liecina par labu tam, ka, ka attiecībā uz alternatīvo aizsardzību patvēruma meklētājam katrā ziņā nedrīkst izvirzīt stingrākus nosacījumus par tiem, kādi ir paredzēti ECPAK 3. pantā. To apliecina arī fakts, ka Eiropas Savienības sekundārie tiesību akti ir jāinterpretē, ievērojot pamattiesības, savukārt saskaņā ar Hartas 52. panta 3. punktu tās 4. pantam ir tāda pati nozīme un apjoms kā ECPAK 3. pantam (Tiesa, spriedums, 2019. gada 19. marts, *Jawo*, C-163/17 [ECLI:EU:C:2019:218], 78. un 91. punkts).
9. Saskaņā ar Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūru, ECPAK 3. panta kontekstā vērtējot, vai patvēruma meklētājs atgriešanās gadījumā būtu pakļauts reālam riskam (“*real risk*”), ir jāvērtē visi konkrētās lietas apstākļi kopumā (“*cumulatively*”) (ECT, spriedums, 2016. gada 23. augusts, *J.K. u.c. pret Zviedriju*, 59166/12, 95. punkts). Īpaši attiecīgajā aspektā Eiropas Cilvēktiesību tiesa konflikta intensitāti un no tā izrietošo reālo risku civiliedzīvotājam vispārējās vardarbības dēļ tikt pakļautam nepieņemamai attieksmei tikai tāpēc vien, ka viņš atrodas attiecīgajā teritorijā, ir vērtējusi, pamatojoties uz tādu dažādu kritēriju

visaptverošu izvērtējumu, kā atlasīti tā nav definējusi kā galīgu, bet gan ir uzskatījusi par atbilstošu lietā, kurā tai bija jāpieņem lēmums, proti, karadarbības metodes un taktika un tās izplatība, kauju teritoriālā izplatība un, visbeidzot, bojāgājušo, ievainoto un pārvietoto personu skaits (ECT, spriedums, 2011. gada 28. jūnijs, *Sufi un Elmi* pret Apvienoto Karalisti, 8319/07 un 11449/07, 241. un nākamie punkti). **[oriģ. 8. lpp.]**

2.

10. Atšķirībā no iepriekš minētā, Vācijas augstākās instances tiesu judikatūrā attiecībā uz *AsylG* 4. panta 1. punkta pirmo teikumu un otrā teikuma trešo daļu, ar ko [valsts tiesībās] transponē Direktīvas 2011/95/ES 15. panta c) punktu, to skatot kopā ar 2. panta f) punktu, ir paredzēts, ka, lai atzītu smagu un individuālu draudu esamību attiecībā uz personām, pret kurām šie draudi nav vērsti konkrēti sakarā ar apstākļiem, kas raksturo viņu individuālo stāvokli, obligāts nosacījums ir risku tikt nogalinātam un ievainotam kvantitatīva noteikšana, salīdzinot upuru skaitu ar iedzīvotāju kopējo skaitu attiecīgajā teritorijā. Šāds kvantitatīvs aprēķins, pirmkārt, tiek uzskatīts par vajadzīgu formālu nosacījumu, bez kura tiesību subjekta individuālā apdraudējuma visaptverošs vērtējums uzskatāms par kļūdainu: "Tikai pamatojoties uz kvantitatīvu aprēķinu [...] ir iespējams [...] visaptverošs vērtējums" (*BVerwG*, [...]). Otrkārt, individuāla apdraudējuma esamības prezumējums ir pakārtots nosacījumam, ka aprēķinātais upuru skaits sasniedz noteiktu minimālo robežu. *Bundesverwaltungsgericht* [Federālā administratīvā tiesa] to gan nav nosaukusi. Tomēr tā ir lēmusi, ka varbūtība tikt ievainotam vai nogalinātam, kura sasniedz "apmēram 0,12 % vai apmēram 1:800 gadā" (*BVerwG*, spriedums, 2011. gada 17. novembris, 10 C 13.10, *juris*, 7. punkts), ir būtiski zemāka par vajadzīgo minimālo robežu. Saskaņā ar *Bundesverwaltungsgericht* judikatūru, ja ir šāds upuru skaits, nav jāveic vēl citi draudu līmeņa aprēķini, jo konstatētais upuru skaits pamatojot vien draudoša kaitējuma risku, kas "atrodas tik tālu no vērtējamās varbūtības sliekšņa, ka to trūkums [proti, citu apstākļu neņemšana vērā] galarezultātā nevar radīt nekādu ietekmi" (*BVerwG*, spriedums, 2011. gada 17. novembris, 10 C 13.10, *juris*, 23. punkts). Raugoties no šī skatupunkta, vērtējamie aspekti ir vien "korigējoši apsvērumi" (Berlit, no: ZAR 2017, 110 [118]).
11. Pamatojoties uz šīm augstākās instances tiesu izstrādātajām prasībām, federālo zemju augstāko tiesu judikatūrā tiek uzskatīts, ka vismaz situācijā, kad riska līmenis ir 1:800, "arī visaptverošs vērtējums nevar izmainīt to, ka nav izpildīti *AsylG* 4. panta 1. punkta otrā teikuma trešajā daļā paredzētie nosacījumi" [...]. Tādēļ prasība pēc kvantitatīvā minimālā sliekšņa raksturo to, kā Vācijas tiesību sistēmā piemēro Direktīvas 2011/95/ES 15. panta c) punktu, to skatot kopā ar 2. panta f) punktu [...] **[oriģ. 9. lpp.]** [...]. [atsauces uz Vācijas federālo zemju augstāko administratīvo tiesu nolēmumiem]
12. Citu Eiropas valstu judikatūra ir ļoti nevienveidīga, jo tiek piemēroti dažādi kritēriji un fakti tiek vērtēti atšķirīgi. Austrijas *Verwaltungsgerichtshof* [Augstākā administratīvā tiesa] risku analīzi veic, visaptveroši vērtējot iespējamus draudus,

ņemot vērā Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūru [..]. [atsauces uz nolēmumiem] Apvienotās Karalistes tiesas, šķiet, kvantitatīvajiem aprēķiniem piešķir būtisku nozīmi. Neskarot kvalitatīvo kritēriju iespējamu nozīmīgumu, šķiet, ka upuru skaitam tiek piešķirta izslēdzoša nozīme [..]. [atsauces uz nolēmumiem] Kvantitatīviem apsvērumiem ir liela nozīme arī Francijas *Cour Nationale du Droit d'Asile* [Valsts tiesa patvēruma tiesību jautājumos] nolēmumā, tomēr tajā tie tiek vērtēti pretēji tam, kā tos ir vērtējušas iepriekš minētās tiesas [..]. [atsauce uz nolēmumu] Beļģijas *Conseil du Contentieux des Etrangers* [Ārvalstnieku strīdu izskatīšanas padome] vērtē daudzus kritērijus, līdztekus upuru un pārvietoto personu skaitam, tostarp, kaujas darbību veidu, skaitu un apjomu, konflikta būtību un tā ietekmi uz civiliedzīvotājiem [..]. [atsauce uz nolēmumu] Šveicei nav saistoša Direktīva 2011/95/ES, tomēr tā piešķir aizsardzību konkrētu draudu gadījumā, ko rada tādas situācijas kā karš, pilsoņu karš un vispārēja vardarbība. Šāda vērtējuma kontekstā Šveices *Bundesverwaltungsgericht* [Federālā administratīvā tiesa] atturīgi izturas pret skaitļiem, kuru [oriģ. 10. lpp.] ticamību un pilnīgumu tā apšaubā (šajā ziņā skat. arī Vācijas *Bundesverfassungsgericht* [Federālā konstitucionālā tiesa], rīkojums, 2018. gada 25. aprīlis, 2 BvR 2435/17 [..], un līdztekus ņem vērā daudzus citus faktorus [..]. [atsauce uz nolēmumu] Visbeidzot, Apvienoto Nāciju Augstais komisārs bēgļu jautājumos (UNHCR) pārstāv ļoti plaši pieeju, atbilstoši kurai esot jāņem vērā, piemēram, arī konflikta izraisītās netiešās un ilgtermiņa sekas, kā arī vispārējā cilvēktiesību aizsardzība (UNHCR, *Eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Afghanistan*, 30.08.2018, 104. lpp.). Arī doktrīnā tiek pausta pieeja, kas vērtējumu cenšas balstīt uz plašu faktoru bāzi [..].

3.

13. Prasītāji ir civiliedzīvotāji no Nangarhāras provinces. Iesniedzējtiesas senāts uzklaušīja prasītājus 2019. gada 28. novembra tiesas sēdē. Ir skaidrs, ka, arī ņemot vērā viņu attiecīgos individuālos argumentus, viņiem nav piešķirama alternatīvā aizsardzība, tikai pamatojoties uz *AsylG* 4. panta 1. punkta otrā teikuma pirmo vai otro daļu (Direktīvas 2011/95/ES 15. panta a) vai b) punkts). Iesniedzējtiesas senāts arī neguva pārliecību, ka attiecīgajā provincē valdošā plaši izplatītā vardarbība prasītājus tieši skar tādu iemeslu dēļ, kas ir saistīti ar viņu individuālo stāvokli Tiesas judikatūras attiecībā uz Direktīvas 2011/95/ES 15. panta c) punktu izpratnē (skat. Tiesa, spriedums, 2009. gada 17. februāris, *Elgafaji*, C-465/07 [ECLI:EU:C:2009:94], 39. punkts).
14. Saskaņā ar iesniedzējtiesas senāta konstatētajiem faktiem par vispārējo drošības situāciju Afganistānā brīdī, kad tiek pieņemts šis lēmums par pieteikumu (Direktīvas 2011/95/ES 4. panta 3. punkts), prasītāji, ja viņi atgrieztos Nangarhāras provincē, konflikta izraisītās plaši izplatītās vardarbības dēļ tomēr būtu pakļauti reālam riskam saskarties ar smagiem un individuāliem draudiem tikai tāpēc vien, ka viņi atrodas attiecīgajā teritorijā. Taču attiecīgais prezumējums ir saistīts ar nosacījumu, ka to neatspēko kvantitatīvi noteiktais līdzšinējo upuru apmērs civiliedzīvotāju vidū, bet gan tas ir balstīts uz visu nozīmīgo kritēriju visaptverošu vērtējumu. Šādi kritēriji it īpaši ir konfliktējošo darbību izraisītās

vispārējās sekas, šo darbību skaits, neparedzamība un ģeogrāfiskā izplatība, kā arī no tā izrietošais ievērojamais pārvietoto personu **[oriģ. 11. lpp.]** un upuru skaits civiliedzīvotāju vidū. Konstatētos faktus var apkopot šādi:

15. Konfliktā Afganistānā ir iesaistīti valdības drošības spēki un valdībai naidīgi nevalstiski grupējumi. Abās pusēs spēki ir ļoti sadrumstaloti un atšķirīgā apmērā tiem ir raksturīga korupcija, iekšējā cīņa par varu, disciplīnas trūkums un noziedzība. Šie spēki ir ciešā mijiedarbībā ar civiliedzīvotājiem. Tas galvenokārt attiecas uz “Taliban” grupējumu un tā saukto “Islāma valsti Horasānas provincē” (turpmāk tekstā – “ISKP”), kas daļēji vervē ārvalstu kaujiniekus, bet pārsvarā vīriešus no vietējo iedzīvotāju vidus. Tomēr konfliktā – no abām pusēm – ir iesaistīti vēl arī citi karojoši grupējumi, kas ir nostiprinājušies vietējā līmenī un kurus vada cilšu līderi, kaujinieku līderi vai noziedznieki. Tādēļ kaujinieki lielā mērā ir sajaukušies ar civiliedzīvotājiem.
16. Nangarhāras provinces teritorijas lielu daļu efektīvi nekontrolē neviena no konfliktā iesaistītajām pusēm. Īpaši jāuzsver, ka nedz Afganistānas valdība, nedz “Taliban” grupējums nespēj rūpēties par stabilitāti. Provincē spēcīgs ir ne tikai “Taliban” grupējums. Tā ir arī ISKP citadele, turklāt tajā aktīvi darbojas vairāki citi teroristu grupējumi. Tādēļ valsts bruņotie spēki Nangarhārā savas operācijas koncentrē pret nemierniekiem, īstenojot gan sauszemes operācijas, gan uzlidojumus. Abos gadījumos tiek skartas gan civiliedzīvotāju patvēruma vietas, gan civilie objekti, jo nemiernieki tos izmanto. Tādējādi valsts bruņotie spēki rada ievērojamu skaitu upuru civiliedzīvotāju vidū. Tieši Nangarhārā viens pret otru karo it īpaši “Taliban” grupējums, kuru papildus plosa vēl arī iekšēji konflikti, un ISKP. Valsts drošības spēki nespēj aizsargāt civiliedzīvotājus.
17. Tomēr drošības situācija Nangarhārā ir ļoti nestabila arī tāpēc, ka par provinci sīvi cīnās arī nemiernieki. Province robežojas ar kādreizējiem cilšu apgabaliem Pakistānā (tagad – Federāli pārvaldītie cilšu apgabali [FATA]). Izmantojot atvērto robežu, abu pušu karotāji var pāriet no vienas robežas puses uz otru, un tādējādi karojošās grupas gūst papildspēkus. Situācija, kas valda uz robežas, ļauj īstenot preču kontrabandu no Pakistānas un uz to. Turklāt provincē milzīgā apmērā tiek **[oriģ. 12. lpp.]** audzētas magones. Nangarhāra ir Afganistānas reģions ar ceturto lielāko audzēšanas platību un 2017. un 2018. gadā sasniedza saražotā opija rekordlīmeni. Opija ražošana ir viens no svarīgākajiem valdībai naidīgo grupējumu Nangarhārā ieņēmumu avotiem, kas arī šī iemesla dēļ izvērs savstarpēju cīņu par attiecīgo reģionu.
18. Nemiernieki nodara būtisku kaitējumu civiliedzīvotājiem. ISKP apzināti iedveš bailes civiliedzīvotājiem, uzbrūkot, piemēram, skolām, slimnīcām un labdarības vai reliģiskām organizācijām. Tomēr arī “Taliban” grupējuma darbības dēļ par upuriem kļūst civiliedzīvotāji. Grupējums gan esot paziņojis, ka vēlas saudzēt civiliedzīvotājus. Tomēr kaujas darbību veids neizbēgami rada neselektīvu vardarbību. Tas attiecas uz visiem nemierniekiem. Viņi slēpjas dzīvokļos un saviem mērķiem izmanto civilos objektus, tāpēc viņiem šajās vietās arī tiek uzbrukts. Valsts objekti, kuriem viņi uzbrūk, bieži atrodas pilsētu centros. Viņu

izmantotās cīņas metodes rada nopietnu kaitējumu, piemēram, viņiem spridzinot bumbas vietās, kurās pulcējas daudz cilvēku, uzbrūkot publiski pieejamiem objektiem vai uzbrukumos nenošķirot kaujiniekus no civiliedzīvotājiem.

19. Līdz šodienai šī konflikta būtība un kaujas metožu veids Nangarhārā ir radījis nepieņemamas sekas civiliedzīvotājiem. 2018. gadā tajā katru nedēļu notika vidēji 12,6 konflikta izraisīti incidenti saistībā ar nemierniekiem. Arī 2019. gadā ir vērojams augsts vardarbības līmenis. Ilgstoši augstu līmeni sasniedz bruņoto spēku kaujas operācijas, uzbrukumi, kaujas darbības starp nemierniekiem un konflikta izraisītā noziedzība, kā rezultātā par upuriem kļūst civiliedzīvotāji. Tikai piemēram var minēt: bojāgājuši civiliedzīvotāji bruņoto spēku uzlidojumu un nemiernieku pašnāvnieku sarīkotu uzbrukumu rezultātā (*Hisarak* un *Džalālābāda*, marts); tūkstošiem pārvietotu personu “Taliban” grupējuma un ISKP intensīvu kauju rezultātā (*Scherzad* un *Chogiani*, aprīlis); Afganistānas bruņoto spēku pieļauta kļūda, nogalinot ģimeni sešu cilvēku sastāvā (*Scherzad*, maijs); daudzi upuri kāzu svinībās pašnāvnieka sarīkota uzbrukuma rezultātā (*Patschir-o Agam*, jūlijs); vairāki desmiti civiliedzīvotāju upuru spridzekļu eksploziju rezultātā Afganistānas neatkarības dienā (visā Nangarhārā, augusts); bojāgājuši civiliedzīvotāji automašīnās ievietotu spridzekļu un pašnāvnieku sarīkotu uzbrukumu rezultātā (*Džalālābāda* un *Mohmand Dara*, septembris); aptuveni 70 upuri ASV armijas kļūdaina dronu uzbrukuma rezultātā (*Chogiani*, septembris); oktobrī eksplodēja vairāki spridzekļi visā provincē, tostarp uzbrukums mošejai *Haska* [oriģ. 13. lpp.] *Mina* prasīja vairāk nekā 120 civiliedzīvotāju upuru. 2019. gada septembrī provincē 24 no 30 dienām notika ASV armijas rīkoti militāri uzbrukumi, dienā – no viena līdz 26 militāriem uzbrukumiem (vidēji vairāk nekā 6 uzbrukumi dienā).
20. Nangarhārā ar 1,6–1,8 miljoniem iedzīvotāju 2018. gadā civiliedzīvotāju vidū upuru (bojāgājušo un ievainoto) skaits bija robežās no 1517 līdz 1815. Tas atbilst 0,08–0,11 % no iedzīvotāju skaita vai attiecībai robežās no 1:1190 līdz 1:880. Tomēr ir novērots arī satraucoši liels skaits valsts iekšienē pārvietotu personu. Trešā daļa Nangarhāras iedzīvotāju ir pārvietotas personas un repatrianti. 2018. gadā vairāk nekā 12 000 personu tika pārvietotas no Nangarhāras un vairāk nekā 11 000 personu tika pārvietotas uz Nangarhāru. Liels ir to cilvēku skaits, kuri dzīvo neoficiālās apmetnēs, kā arī civiliedzīvotājiem ir jāreķinās ar augstām izmaksām, lai apmierinātu savas pamatvajadzības. Ir nepietiekama medicīniskā aprūpe, kā arī problēmas ar pārtikas drošību un higiēnas normu ievērošanu. Pārvietoto personu skaits 2019. gadā līdz šim varētu būt ievērojami palielinājies, īpaši kauju dēļ starp nemierniekiem un saistībā ar valsts drošības spēku mēģinājumiem padzīt kaujiniekus no Nangarhāras provinces teritorijām. Tā 2019. gada martā *Kunar* un Nangarhārā notikušo kauju dēļ pārvietošana skāra 21 000 personu, tostarp vairāk nekā pusi viena attiecīga apgabala iedzīvotāju. Maijā smagu kauju dēļ starp nemierniekiem, kurās vēlāk iesaistījās arī valsts bruņotie spēki, *Scherzad* un *Chogiani* pārvietošana skāra vairāk nekā 56 000 personu. 2019. gada augustā visā Nangarhārā tika pārvietotas vairāk nekā 4000 personas. Tikai šīs pārvietošanas vien 2019. gadā līdz šim ir skārušas vairāk nekā 81 000 personu un tādējādi – aptuveni 5 % Nangarhāras iedzīvotāju.

21. Prasītājiem nav pieejama iekšējā aizsardzība (Asyl/G 3.e pants, Direktīvas 2011/95/ES 8. pants). Saskaņā ar iesniedzējtiesas senāta konstatētajiem faktiem tādās pilsētās kā Kabula, Herāta un Mazarišarīfa, lai gan daļa civiliedzīvotāju tur saskaras ar būtiskām grūtībām un drošības situācija rada pamatu šaubām, principā iekšējā aizsardzība faktiski var tikt piešķirta. Pieauguši darbaspējīgi vīrieši, kuriem nav apgādājamo, var nodrošināt sev iztikas minimumu arī bez ģimenes vai sociālās vides. Tomēr personām ar izteiktu neaizsargātību apmešanās šajās pilsētās sistemātiski nav iedomājama [...] **[oriģ. 14. lpp.]** [...] [atsauces uz Vācijas tiesu un citu Eiropas valstu tiesu nolēmumiem]
22. Prasītājs [vienā] tiesvedībā [...] ir atraitnis un repatriācijas gadījumā uz Afganistānu viens pats būtu atbildīgs par savu bērnu, kas ir dzimis 2015. gadā. Pārējā ģimene dzīvo tikai Nangarhārā, ģimeniskās vides Kabulā, Herātā vai Mazarišarīfā viņam nav. Viņam būtu vienam pašam jārūpējas par bērnu un apstākļos, kādi valda Afganistānā, viņš nevarētu nodrošināt iztiku vienlaicīgi sev un bērnam. Iztikas minimums nebūtu nodrošināts.
23. Prasītājs [otrā] tiesvedībā [...] ir precējies un viņam ir pieci bērni. Nav nedz pietiekami droši, ka septiņu cilvēku ģimene attiecīgajās trīs pilsētās varētu atrast piemērotu dzīvesvietu, nedz ir pietiekama pārliecība, ka prasītājs, kurš savas dzīves laikā ir atradies būtiskā tēva ietekmē, nav ieguvis izglītību un kopumā rada nepraktiska cilvēka iespaidu, bez ģimenes vissvarīgāko cilvēku atbalsta varētu nodrošināt iztiku saviem bērniem, sievai un pats sev. Arī šajā gadījumā iztikas minimums nebūtu nodrošināts.

IV.

24. [...]

[...]

[Procesuāli jautājumi; paraksti]